tusta Narvikin satamaan. Kaunis Iron laati tuhansien sivujen ympäristösuunnitelmia, joita se ei noudattanut, vaan vaaralliset rikastusjätteet pumpattiin liian löysässä muodossa vetiselle suolle, jossa padon virkaa toimitti suon päälle rakennettu huoltotie.

Yhtiön lupa-asioita käsiteltiin loppuvuodesta Pajalassa kokoontuneessa Uumajan käräjäoikeuden ympäristötuomioistuimen kokouksessa, jossa Naturvårdsverket vaati kaivoksen ympäristötoimintojen parantamista ja luvan osittaista peruuttamista.

Näyttäisi siltä, ettei yhtiö aiokaan sijoittaa ympäristönsuojeluun, vaan toivoo tuottavansa voittoa perustajilleen monia vuosia kestävien valitusprosessien aikana. Olisiko otettu mallia Oriveden ja Tampereen rajalla olevasta kultakaivoksesta, jonka australialainen omistaja Dragon Mining Ltd kehuskeli Hong Kongin pörssissä ehtivänsä tyhjentää kullat kaivoksesta lupavalituskierteen aikana. Näin myös tapahtui.

Kaunis Ironin ja Hannukainen Miningin ympäristöselvityksissä ei mainita alueiden arseenin aiheuttamasta pohjavesihaitasta. Rikastusjätteen varastointimenetelmäksi on otettu Metso/Outotecin kehittämä pastasakeutusmenetelmä, jossa rikastusjätteiden toivotaan pysyvän paikallaan jopa tuhansia vuosia kustannussyistä ilman kunnolla perustettuja patorakenteita. Menetelmä toimii vähävetisissä aavikko-olosuhteissa, mutta asiantuntijat eivät suosittele sitä arktisissa maissa.

Lupahakemuksessaan Kaunis Iron aikoo ottaa uuden Sahavaaran avolouhoksen käyttöön, jonka rikkipitoisuus on paljon suurempi (keskim. 2.8 wt%0, jopa 6 wt%) Tapulin louhokseen (0.18 wt%) verrattuna. Suuren rikkipitoisuuden takia rikastuksessa joudutaan käyttämään magneettierotuksen lisäksi valtava määrä vaahdotuskemikaaleja (esim. ksantaatteja) ja rikkihappoa, joka lisää vesien sulfaattipitoisuuden moninkertaiseksi. Uraanipitoisuus nousee valtavasti jätevesissä, jotka joutuvat lopulta Muonion-Tornionjoen väylään.Lisäksi monet raskasmetallit kuten elohopea, koboltti, kupari ja kadmium-jätteet joutuvat lopulta väylään, jossa ne ovat haitallisia ihmisille sekä kalojen hyvinvoinnille ja lisääntymiselle.

Espoon sopimuksen ehtoja kaivosten yhteispäästöistä tulee noudattaa ympäristölupia harkittaessa. Asiantuntijoiden mukaan molempien kaivosten ilmoitetut päästöt ovat raskaasti aliarvioituja.

Molempien kaivosten suunnitellut yhteispäästöt sekä Pajalan kaivoksen toteutuneet päästöt 1) väylän pintavesiin (vrt.Finnpulp Oy/Kallavesi /KHO:n päätös 19.12.2019 ja 25.1.2022; ns. Weser-päätöksen perusteella) ja 2) kaivoskuntien pohjavesiin rikkovat törkeästi EU:n vesidirektiiviä DIR/2000/60/EY sekä kaivostoiminta molemmissa mais-

sa pilaa pohjavedet ja laajat alueet Kolarin ja Pajalan kunnista lopullisesti asumiskelvottomiksi. 15–20 toimintavuoden jälkeen kaivoksista jäävät tunturien kokoiset jätevuoret jäljelle. Sivukivivuorien 4 mm paksuiset suojakalvot vuotavat nopeasti myrkyt edelleen vesiin kuten myös heikosti suojatut rikastushiekkavarastot.

Viherkivialueen vedet ja ympäristö ovat luonnostaan normaalia suurempien arseenija uraanipitoisuuden rasittamia, jolloin ne eivät kestä kaivostoiminnan lisävaikutusta. Hannukaisen kaivoyrityksen Luoteis-Lappi lehdessä julkaisemat "sarjakuvat" kaivostoiminnan puhtaudesta ja taloudellisuudesta eivät ole totuudenmukaisia.

(Kirjoitettu ennen Ruotsin ympäristöoikeuden päätöstä 13.1.2022, jonka mukaan Pajalan kaivos voi jatkaa toimintaansa enintään 7 miljoonan tonnin louhintarajoituksella.)

> Lasse Lahtinen Kolari 25.1.2022

KAHVIIOITA

LÄHETÄ POSTIA KUUKKELIIN!

Tapahtuiko lomallasi jotain, minkä haluaisit jakaa muillekin tai nappasitko kenties kuvan, joka on ehdottomasti julkaistava suuremmalle yleisölle? Onko sinulla mielipide ajankohtaisesta Yllästä koskevasta asiasta tai vaikkapa kehitysehdotus. Kirjoita Kuukkeliin! Lähetä meille sähköpostia osoitteeseen toimitus@kuukkeli.com tai perinteistä postia osoitteeseen Tunturintie 16 A 2, 95970 Äkäslompolo.

KAHVILOITA

